GEANNOTEERDE AGENDA NAVO FOREIGN MINISTERS MEETING VAN 1 EN 2 DECEMBER 2026

Op woensdag 2 december a.s. vindt de NAVO *Foreign Ministers Meeting* (FMM) plaats in Brussel. De minister van Buitenlandse Zaken zal deelnemen aan deze vergadering.

Noord-Atlantische Raad
De formele agenda van de Noord-Atlantische Raad-bijeenkomst is op het moment van schrijven nog niet bekend. Tijdens de Noord-Atlantische Raad (NAR) spreken de 32 ministers van Buitenlandse Zaken over de belangrijkste politieke en veiligheidsvraagstukken waar het bondgenootschap momenteel voor staat. De bijeenkomst biedt voorts gelegenheid terug te blikken op de NAVO-top in Ankara van 7 en 8 juli jl. en bespreking van de implementatie van de besluiten die daar zijn genomen. De bijeenkomst zal naar verwachting in belangrijke mate in het teken staan van een sterker Europa binnen de NAVO, de doorlopende Russische agressieoorlog in Oekraïne, hybride dreigingen op het gehele NAVO-grondgebied en de toegenomen Russische risicobereidheid.

Sterker Europa binnen de NAVO
Bondgenoten boeken voortgang richting een sterker Europa binnen een sterkere NAVO. Na de afspraken over defensie-uitgaven in Den Haag hebben bondgenoten tijdens de top in Ankara duidelijke groeicijfers laten zien, alsook stappen in de omzetting hiervan naar concrete capaciteiten, een versterkte defensie-industrie, en blijvende steun aan Oekraïne. Het staat gezien de veiligheidsdreiging en geopolitieke ontwikkelingen buiten kijf dat de Europese bondgenoten blijvend inzetten op een grotere verantwoordelijkheid voor de Europese veiligheid. Het kabinet zal, ook in het licht van de lopende Amerikaanse *Force Posture Basing Review*, blijven oproepen tot een gecoördineerde *burden shift* om verantwoordelijkheden die de VS naar Europa wil overhevelen, goed en tijdig te kunnen overnemen. Dat geldt voor de conventionele capaciteiten, waaronder ook capaciteiten met strategische effecten. Ook zet Nederland in op het behoud van eenheid en sterke gezamenlijke communicatie en het behoud van sterke afschrikking en verdediging tijdens deze transformatie, die plaatsvindt in een tijd van significante dreigingen. Voor het versterken van de Europese rol is samenwerking met partners, met name de EU en Oekraïne, van cruciaal belang. Het versterken van de Europese defensie-industrie is fundamenteel om te kunnen voldoen aan de capaciteitsbehoeften, waarbij het van belang is een goede balans te vinden tussen Europese opbouw en het in stand houden van trans-Atlantische industrie- en materieelsamenwerking.

Russische dreiging en hybride activiteiten
Bondgenoten zullen stilstaan bij de wijze waarop de NAVO de Russische dreiging verder kan tegengaan. Rusland vormt de meest significante en langetermijn bedreiging voor het bondgenootschap, waarbij de veiligheid van Oekraïne nauw verbonden is met de bredere Europese veiligheid. Nederland zal het belang onderstrepen van het verder versterken van de collectieve afschrikking en verdediging en het gezamenlijk vergroten van de druk op Rusland. Ook moet de NAVO duidelijk maken dat Russische intimidatie, inclusief onacceptabele nucleaire retoriek, en escalatie de eenheid in het bondgenootschap en de steun aan Oekraïne niet zullen verzwakken.

Tijdens de FMM zal ook worden gesproken over de intensivering van hybride acties tegen NAVO-bondgenoten en de toegenomen Russische risicobereidheid. Zo komt de maritieme veiligheid in de Zwarte Zee als gevolg van toenemende activiteiten steeds verder onder druk te staan. Deze incidenten vormen een dreiging voor de scheepvaart en regionale stabiliteit, en brengen risico's van miscalculatie en onbedoelde escalatie met zich mee. Nederland is solidair met NAVO-bondgenoten aan de Zwarte Zee en onderstreept het belang van maritieme veiligheid in deze regio. Helder is dat Rusland via onder meer sabotage, cyberaanvallen en beïnvloedingsactiviteiten tracht de samenhang binnen Europa en de NAVO te ondermijnen en landen probeert te bewegen tot terughoudendheid bij het steunen van Oekraïne. Nederland zal het belang onderstrepen van een krachtige respons waarmee Rusland duidelijk wordt gemaakt dat zijn acties geen effect zullen hebben op de eensgezindheid van het bondgenootschap en de inzet om Oekraïne te steunen en de collectieve verdediging en weerbaarheid te versterken. Nederland pleit daarbij voor een proactieve aanpak

tegen hybride dreigingen, waarbij voor de daarvoor verantwoordelijke actoren de kosten worden verhoogd en constante tegendruk wordt gecreëerd om het bredere patroon van ontwrichting te doorbreken. Dat doen we via onder andere het verstoren van operaties, publieke attributie en andere economische en diplomatieke middelen. Nederland zal tevens oproepen tot proactieve, heldere en eenduidige strategische communicatie alsook het versterken van informatiedeling tussen bondgenoten.

Ontwikkelingen Midden-Oosten
Bondgenoten zullen naar verwachting spreken over de veiligheidssituatie in het Midden-Oosten. De ontwikkelingen blijven zorgelijk voor de NAVO en bondgenoten nu de vredesonderhandelingen vast blijven zitten, met name op het nucleaire thema en de volgordelijkheid van te nemen stappen. Iran continueert zijn aanvallen op de scheepvaart en blijft relatief succesvol in het raken van deze doelwitten. Verder duren de beperkte aanvallen over en weer rond de Straat van Hormuz voort. Hierbij pogen zowel de VS als Iran om het zicht van de andere partij te beperken, hoofdzakelijk door radarsystemen over en weer aan te vallen. Aanvullend waarschuwt Iran nadrukkelijk dat het bereid is tot horizontale escalatie bij een hervatting van grootschalige Amerikaanse operaties tegen Iran. Iraanse horizontale escalatie zal waarschijnlijk tot verdere competitie voor schaarse luchtafweer leiden. Daarnaast zorgt het hoge Iraanse voortzettingsvermogen voor aanhoudend hoge olieprijzen, waarbij transportkosten onverminderd hoog blijven en tot wereldwijde financiële problematiek leiden.

De extraterritoriale dreiging van Iran zorgt bovendien voor grote zorgen omtrent de veiligheid van militaire bases in Europa met een Amerikaanse link. Media maken melding van een tweede verplaatsing van VS militair materieel van een Britse luchtmachtbasis naar aanleiding van een (gepercipieerde) Iraanse dreiging.

Nederland zal het belang van de vrije doorvaart in de Straat van Hormuz onderstrepen. Nederland is, samen met een groot aantal bondgenoten, betrokken bij de militaire planning van de *Multinational Military Mission for the Strait of Hormuz*. De veiligheidssituatie blijft fragiel en deze missie is nog niet geactiveerd. Nederland heeft reeds een fregat in de regio geprepositioneerd en huist het *Force Headquarters* (FHQ) van de missie aan boord. Het FHQ draagt bij aan de integratie van de aanwezige eenheden van coalitiepartners en coördineert het gezamenlijke oefenprogramma in de regio. Nederland staat in nauw contact met regionale spelers en roept actief op tot verdere de-escalatie.

NAVO-Oekraïne Raad
In de NAVO-Oekraïne Raad bespreken bondgenoten in aanwezigheid van de Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken Sybiha en de Hoge Vertegenwoordiger van de EU Kallas de laatste ontwikkelingen omtrent de voortdurende Russische agressieoorlog in Oekraïne. Bondgenoten zullen spreken over de voortzetting van steun aan Oekraïne, met aandacht voor eerlijkere lastenverdeling en implementatie van de Ankara Pledge. Kijkend naar de voortdurende grootschalige aanvallen op kritieke energie- en waterinfrastructuur in Oekraïense steden, zal naar verwachting stil worden gestaan bij de grootste militaire noden en specifiek het tekort aan luchtverdediging. Daarbij zal aandacht uitgaan naar het NAVO *Prioritised Ukraine Requirements List* (PURL) initiatief, waarmee bondgenoten Amerikaans materieel financieren om in Oekraïense noden te voorzien. Ook wordt mogelijk ingegaan op de recente ontwikkelingen rondom vredesonderhandelingen, en NAVO-betrokkenheid bij het proces. Naast vertegenwoordigers van het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Duitsland, Polen, Italie en de EU zit ook de NAVO aan tafel om Europa in gezamenlijkheid en met één boodschap te vertegenwoordigen. De inzet van Nederland daarbij is om de juiste volgorde aan te houden: eerst een einde aan de Russische agressie, een staakt-het-vuren en uitzicht op duurzame vrede in Oekraïne. Pas daarna kan over andere zaken zoals bredere Europese veiligheid en stabiliteit worden gesproken.

De Russische agressie tegen Oekraïne is al veertien jaar gaande, en al bijna vijf jaar gaat de Oekraïense bevolking gebukt onder steeds intensievere luchtaanvallen, martelingen en andere wreedheden in de bezette gebieden. Oekraïners houden stand en bieden daarmee weerstand tegen de meest urgente dreiging voor de bredere Europese veiligheid en het NAVO-bondgenootschap. Een dreiging die zonder deze Oekraïense inspanning veel groter zou worden. Steun aan Oekraïne komt dus zowel de EU als de NAVO ten goede. Dit

betekent dat Europa verantwoordelijkheid moet blijven nemen in de steun aan Oekraïne en de druk op Rusland verder moet vergroten, opdat Oekraïne zo sterk mogelijk staat in de onderhandelingen. Daarbij is het belangrijk dat bondgenoten leren van de in Oekraïne opgedane ervaringen en innovaties, om zo de Europese defensie-industrie verder te versterken.

Nederland zal de urgentie van blijvende steun aan Oekraïne onderstrepen, met daarbij een gelijkere lastenverdeling onder bondgenoten. Naast steunverlening via Europese initiatieven zoals *de Ukraine Support Loan*, is het van belang dat ook de bilaterale steun wordt geïntensiveerd. Nederland heeft aanzienlijke niet-militaire en militaire steun geleverd en roept andere bondgenoten op om hetzelfde te doen. Ten slotte zal Nederland het belang van samenwerking tussen de defensie-industrieën en het uitwisselen van geleerde lessen benadrukken. Nederland zal pleiten voor een hecht partnerschap tussen de NAVO en Oekraïne, om Oekraïne zo dicht als mogelijk bij de NAVO te brengen nu Oekraïne nog niet tot het bondgenootschap is toegetreden.